

VAN DE REDACTIE

Sinterklaas is inmiddels alweer vertrokken, zeggen ze, en de Kerstman zou zich aan het voorbereiden zijn om met geschenken onze kant op te komen. Nou, Sinterklaas heeft ons, de nieuwsbriefcommissie, niet gebracht wat we graag hadden gezien. In de vorige nieuwsbrief hadden we op ons verlanglijstje een VTB-lid staan, als vrijwilliger om dit huidige nummer van de nieuwsbrief redactioneel te coördineren. Die kwam niet uit de zak. Nu maar afwachten of de Kerstman aan onze wens kan voldoen.... Jullie kunnen hem helpen door contact op te nemen met de redactieleden van de VTB-nieuwsbrief.

Het is toch al wat met de vrijwilligers binnen onze vereniging, want ook het bestuur zoekt zich scheel naar verversing. Er dreigt - door samenloop van omstandigheden - een grote uittocht van bestuursleden volgend jaar, ja dit LUSTRUM-jaar 2010. Dan kun je toch niet met een uitgedund bestuur onze vereniging de benodigde stimulans en richting geven? Kortom, er moet actie komen. Iedereen heeft het druk en toch moet er nog een tandje bij. Denk erover tijdens de feestdagen en zeg tegen jezelf: "Op Oudjaar neem ik hierover een beslissing". We willen graag op Nieuwjaarsdag dan horen wat de beslissing is geworden en wie weet kunnen jullie volgend jaar namens het bestuur, net zo als wij nu, alle VTB-leden een heel, heel, heel geweldig goed nieuwjaar wensen. Nu in ieder geval voor 2010, ons lustrum jaar, veel voorspoed en gezondheid vooral, voor iedereen.

TROPISCH BOS EN GEWAPEND CONFLICT

In tegenstelling tot voorafgaande jaren waarin de VTB-studiedagcommissie traditioneel één studiedag organiseerde hebben we in 2009 twee activiteiten georganiseerd. Het onderwerp van beide dagen was natuur- en bosbeheer tijdens en na conflictsituaties. Dit onderwerp bleek erg actueel en vele organisaties waren ook bezig hierover workshops en seminars te organiseren. Dit leek ons een uitgelezen mogelijkheid om dit onderwerp vanuit een 'VTB-visie' bij een breed publiek aan te kaarten.

Gewapende conflicten hebben veelal grote negatieve gevolgen voor bos en natuur. Ten eerste ontstaat

plaatselijk een grote toename van de bevolkingsdruk. Een bevolking die vaak voor het levensonderhoud vrijwel geheel afhankelijk is van natuurlijke hulpbronnen. Ten tweede worden deze hulpbronnen vaak geoogst door de strijdende partijen om met de inkomsten uit (illegale) handel de hoge kosten van de oorlog te financieren. Deze vormen van over-exploitatie tijdens het conflict hebben ook consequenties voor de stabiliteit en de wederopbouw na het conflict. De rol die bos- en natuurorganisaties zouden kunnen vervullen om deze negatieve effecten te verminderen en de wederopbouw te verduurzamen blijft vaak onderbelicht en van hun expertise wordt nog onvoldoende gebruik gemaakt.

Met dit als uitgangspunt hebben we op 25 september een workshop georganiseerd getiteld: '*the effects of violent conflict on tropical forests*'. De workshop was erop gericht de effecten van gewapend conflict op bos in kaart te brengen en de rol van de 'bosexpert' verder te verduidelijken. Tijdens de workshop, voorgezeten door Piet Wit, hebben drie sprekers vanuit verschillende achtergronden hun visie en ervaring aan de deelnemers gepresenteerd, gevolgd door een discussie. Vooral de Case study van Corneille Ewango, over zijn ervaring in Congo, werd erg interessant gevonden en gaf veel stof tot discussie. Voor zijn werk in het Okapi Faunal Reserve tijdens de oorlog heeft Corneille Ewango twee internationale prijzen gewonnen. Zijn ervaring laat zien hoe belangrijk het is om tijdens deze moeilijke situaties toch aanwezig te blijven en met de lokale bevolking en andere actoren in overleg te blijven over duurzaam gebruik van bos en natuur.

De resultaten van de workshop zijn gebruikt als startpunt voor een groepsessie tijdens het seminar '*Nature for Peace*', een initiatief van de Werkgroep Ecologie en Ontwikkeling dat op 27 oktober jl gehouden werd. Dit seminar dat mede georganiseerd werd door: IUCN, het ministerie van Defensie, de VTB en het WWF, werd bezocht door een breed publiek, waaronder vertegenwoordigers uit de humanitaire sector, beleidsmakers en natuurorganisaties. Juist in relatie tot conflictsituaties is het belangrijk dat tussen deze sectoren informatie en kennisuitwisseling plaats vindt. De VTB sessie wilde benadrukken dat bos- en natuurorganisaties een belangrijkere rol krijgen

tijdens conflictsituaties. Het is vooral belangrijk dat duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen niet, althans niet meer dan noodzakelijk, in de verdrukking komt door hulpverlening bedoeld voor de korte termijn. Voorgesteld werd dat een cyclische benadering helpt om duurzaam natuurbeheer beter te integreren in conflictmanagement. Als 'format' hiervoor hebben we de 'disaster management cycle' geïntroduceerd. Deze helpt enerzijds hulporganisaties een beter inzicht te krijgen in de consequenties van niet duurzaam gebruik op de langere termijn, en anderzijds helpt het natuurorganisaties aan een betere planning en prioriteitstelling van hun activiteiten in geval van het uitbreken van een gewapend conflict. Algemene conclusies van de bijeenkomst zijn de erkenning dat voor een goed beheer in conflictgebieden een strategie van aanpassend beheer (adaptive management) nodig is en het belang van een goede samenwerking tussen de verschillende actoren. Het verslag van de workshop is te vinden via de VTB website.

advertentie
leer sturen, ga besturen...

De resultaten van het seminar zijn te vinden op: http://www.iucn.nl/platform_1/workinggroups/ecology_and_development/seminar_nature_for_peace

Inmiddels zijn de voorbereidingen in volle gang voor de volgende studiedag die al op 9 april 2010 gehouden zal worden in Burgers' Zoo in Arnhem. Deze heeft als titel en onderwerp: 'Strategies for fauna conservation in tropical forests'. We hopen weer op een groot aantal deelnemers. Graag wil ik via deze weg ook nog alle leden die hebben meegeholpen deze dagen tot een succes te maken hartelijk bedanken voor hun bijdrage.

Namens de studiedagcommissie, Wouter Leer

BOSSENDESKUNDIGEN BEZINNEN ZICH OP DE TOEKOMST

Van 18 t/m 23 oktober vond in Buenos Aires, Argentinië het Wereldbosbouwcongres plaats met als thema "Forests in Development: A Vital Balance". Sinds 1926 wordt deze bossenbijeenkomst iedere zes jaar georganiseerd in een samenwerkingsverband tussen de FAO en een gastland met als doel om de laatste ontwikkelingen, innovaties, inzichten en kennis op het gebied van bosbeheer, beleid, onderzoek en uitvoering uit te wisselen. Bij deze 13de editie waren ruim 7000 bossendeskundigen aanwezig uit ruim 160 landen, die samen een breed scala aan discipline achtergronden (technisch, sociaal,

economisch, ecologisch) en functies (beleidsmakers, wetenschappers, bedrijfsleven, NGOs en studenten) bestreken. Het congres is daarmee naast het tappen en uitwisselen van kennis een uitgelezen mogelijkheid om te 'netwerken'.

Er was een keur aan actuele bossen gerelateerde onderwerpen te volgen in een groot aantal plenaire en parallelle themasessies en 'side events'. Alle actuele bossenthema's kwamen hierbij aan de orde zoals financiering van bossen, klimaatverandering, energie, armoedebestrijding, biodiversiteit, duurzame ketens, bossen en water, certificering, 'governance' en intersectorale relaties, etc..

Nederlandse inbreng tijdens een 'side-event' van het Buenos Aires Wereldbosbouwcongres

Voorafgaand aan het congres vond in het weekend al een pre-congres plaats over het nut en de noodzaak van regionale samenwerking en de ervaringen die hiermee zijn opgedaan. Ook deze bijeenkomst werd opvallend goed bezocht en heeft geresulteerd in een boodschap aan het Wereldbosbouwcongres om de rol van regionale samenwerking te versterken.

Het thema bossenfinanciering behoorde naast klimaatverandering en energie tot de drukst bezochte bijeenkomsten en 'side events'. In verschillende sessies presenteerden verschillende landen, internationale organisaties, NGOs, en ook bedrijven en financiële instellingen hun bevindingen en ervaringen hoe zij bezig zijn de waardering en de financiële basis voor het bosbeheer te versterken. Ook Nederland - LNV/DKI in samenwerking met Tropenbos International - heeft samen met FAO, de National Forest Programme Facility en regionale organisaties als het Amazone Pact en de Centraalamerikaanse Commissie voor Milieu en Ontwikkeling een aantal sessies georganiseerd. Daarin zijn de resultaten en 'lessons learned' gepresenteerd van een aantal Latijns Amerikaanse landenstudies die recent zijn uitgevoerd en waar de

CaspARTOON

beheer van secundaire bossen en fragiele ecosystemen en herbebossing, het belang van 'good governance' en het creëren van de politieke en institutionele voorwaarden ('enabling environment') voor goed bosbeheer, met nadruk op landeigendom en de duurzame productie en handel.

mogelijkheden van een betere financiering van duurzaam bosbeheer zijn bekeken. Daarbij hoorde ook de ondersteuning die daarna is verleend aan het ontwikkelen van financieringsstrategieën voor de bossen in een aantal van die landen. Naast de betalingen voor duurzaam hout en de koolstofmarkt horen daar het betalen voor ecosysteemdiensten (water, biodiversiteit etc.) en het aantrekken van nieuwe investeringen bij.

De bovenstaande discussies zijn van belang voor de invulling van het onlangs overeengekomen "Faciliterend Proces voor bossenfinanciering" onder het VN Bossenforum, waaraan alle VN lidstaten invulling zullen gaan geven. De in Latijns Amerika geëntameerde initiatieven blijken goed aan te sluiten bij de ideeën van het Faciliterend Proces.

Hoewel het congres technisch en inhoudelijk van aard is, waren de discussies met regelmaat politiek getint. Een belangrijk doel van het congres is dan ook om naast kennisuitwisseling lijnen naar de toekomst uit te zetten en daarmee politieke agenda's te beïnvloeden. In de eindverklaring zijn 27 strategische acties geformuleerd, o.a. de oproep dat de bossengemeenschap zich prominenter plaatst in het midden van de maatschappelijke en politieke discussies; dat de multifunctionele rol van bossen moet worden benadrukt om zo nieuwe vormen van financiering te genereren voor het bosbeheer; meer intersectorale relaties; meer aandacht voor rehabilitatie van gedegradeerde bosgebieden,

Daarnaast heeft het Congres een boodschap geformuleerd aan de klimaatonderhandelingen (CoP 15 UNFCCC) die in december 2009 in Kopenhagen zullen plaatsvinden. De deelnemers en organisatie uiten hierin hun zorg over de impact van klimaatverandering op bossen en benadrukken de belangrijke rol die bossen spelen in klimaatverandering mitigatie en adaptatie, alsook de noodzaak voor de direct van bossen afhankelijke volkeren en bossen ecosystemen om zich aan te passen aan deze uitdaging. De algemene boodschap dat bossen veel meer betekenen dan enkel koolstof opslag, lijkt in het klimaatkader nogal eens te worden vergeten. Het Wereldbosbouwcongres vraagt om snelle actie en benadrukt daarbij de noodzaak voor het hanteren van duurzaam bosbeheer en de bijdrage die dit kan leveren aan armoedebestrijding, maar ook het tegengaan van ontbossing en bosdegradatie. Tot slot steunt men de opname van REDD+ in de nieuwe klimaatovereenkomst en wordt er om verdere steun voor adaptatie in de bossensector verzocht.

Verdere informatie over het congres is te vinden op: www.wfc2009.org. Hier staat ook de slotverklaring. Een uitgebreid verslag van het congres is te downloaden van: www.iisd.ca/yimb/forest/wfc13/.

Herman Savenije (LNV/DKI), Kim van Seeters (LNV/IZ) en Kees van Dijk (Tropenbos International)

Dit artikel is tevens verschenen in LNV Nieuwsbrief Mondiaal, nummer 10, november 2009

sterk bestuur = volledig bestuur
advertentie

KERSTBOOM OP ZIJN KOP!

Op een website gevonden: Kerstboom op zijn kop!. Er stond: "De kans is groot dat je het nog nooit gezien hebt: een kerstboom die ondersteboven staat. Het is niet alleen een origineel gezicht, het is ook bijzonder praktisch. Het feit dat de kerstboom op zijn kop staat, zorgt er immers voor dat er onderaan de kerstboom meer plaats is om cadeautjes te plaatsen". Deze 'kerstboom op zijn kop' werd oorspronkelijk bedacht voor handelaars en is bij een bedrijf - waarvan ik de naam niet zal noemen - te koop voor 600 dollar!

Mij doet dit denken aan Dolf (R.I.P.), die enige jaren geleden frequent de Wageningse Hoogstraat verluchtigde door hier op geheel eigen wijze doorheen te schuifelen, hinkelen of

simpelweg te prevelen of mompelen, waarbij hij er altijd wat apart uitzag. Ofwel met een halfvolle fles op zijn hoofd, dan wel met een lepel in zijn mond daarop iets in evenwicht houdend. Hij woonde in een klein huisje aan de Veerstraat samen met ontelbare kerstbomen die omgekeerd aan het plafond waren opgehangen. Op de gevel van zijn huisje had hij een bordje aangebracht: "Tehuis voor Afgetuigde Kerstbomen". Hij was zijn tijd ver vooruit, natuurlijk.

Maar goed, nu eerst de bomen optuigen en kerstmis vieren. Prettige dagen allemaal!

De VTB-Nieuwsbriefcommissie

WIE - WAT - WAAR

Op 25 september jl. vierde de **Vereniging van Nederlandse Houtondernemingen (VVNH)** haar 100-jarig bestaan. Bij die gelegenheid kreeg zij uit handen van de Commissaris der Koningin van de provincie Flevoland het predikaat "Koninklijke" overhandigd. De in Almere gevestigde brancheorganisatie gaat verder als de "Koninklijke VVNH". Van harte gefeliciteerd hiermee!

BESTUUR...

Binnen enkele maanden dreigt er een ernstig tekort aan bestuursleden van onze eigen VTB.

Onze nieuwe voorzitter *Charlotte Benneker* vertrekt in maart naar de Kongo.

Edmond Muller de activiteiten coördinator, heeft andere prioriteiten

Paul Hillegers vertrekt naar Zuid Limburg.

We doen een dringend beroep op leden om zich voor een bestuursfunctie op te geven.

Graag contact opnemen d.m.v. een mailtje naar vereniging@tropischebossen.nl of direct met een van de huidige bestuursleden.

De Vereniging Tropische Bossen heeft tot doel het creëren en onderhouden van een professioneel netwerk en het instellen van een dynamisch en effectief platform voor het verzamelen, kanaliseren en uitdragen van kennis en informatie over tropische bossen. Dit wil de vereniging bereiken door het stimuleren en faciliteren van contacten tussen mensen, die vanuit verschillende achtergronden en posities, geïnteresseerd zijn in duurzaam en maatschappelijk verantwoord beheer van tropische bossen.

Adres VTB: postbus 124, 6700 AC, Wageningen

Email: vereniging@tropischebossen.nl

Website: www.tropischebossen.nl

Redactie VTB-Nieuws: Paul Hillegers, Henk Lette, Caspar Verwer, Paul Zambon.

Layout: André Koppe & Henneleen Koppe-de Boo

Deadline voor het inleveren van artikelen voor de volgende nieuwsbrief is **22 januari 2010**.

Email redactie: vtbnieuwsbrief@tropischebossen.nl

Drukker: Drukkerij Junior, Nijmegen.